

3 (Sem-6/CBCS) SKT HE 1

2024

SANSKRIT

(Honours Elective)

Paper : SKT-HE-6016

(Fundamentals of Āyurveda)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

**The figures in the margin indicate full marks
for the questions**

UNIT—I

(Introduction of Āyurveda)

(Marks : 30)

1. Answer the following questions : 1×4=4

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া :

**(a) What is the meaning of the term 'Veda' in
the word 'Āyurveda'?**

'আয়ুৰ্বেদ' শব্দটোত থকা 'বেদ' পদটোৰ অৰ্থ কি ?

24A/599

(Turn Over)

(b) What is the name of the work composed by Suśruta in the field of Āyurveda?

আয়ুৰ্বেদৰ ক্ষেত্ৰখনত সুশ্ৰুতে ৰচনা কৰা গ্ৰন্থখনৰ নাম কি ?

(c) Āyurveda has been developed from the Sāmaveda.

(Write True or False)

আয়ুৰ্বেদ 'সামবেদ'ৰ পৰা উৎপন্ন হৈছে।

(সত্য নে মিথ্যা লিখা)

(d) What is the time line of tracing the practice of Āyurveda?

আয়ুৰ্বেদ ব্যৱহাৰ প্ৰচলনৰ সময়সীমা কি ?

2. Answer the following questions :

2×3=6

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) Who was Vāgbhata? Write one contribution of Vāgbhata.

বাগভট কোন আছিল ? তেওঁৰ এটা অবদানৰ বিষয়ে লিখা।

(b) Which Indian physician is called the father of surgery? What is the meaning of the term 'Vaidyaśāstra'?

কোনগৰাকী ভাৰতীয় চিকিৎসকক শল্যচিকিৎসাৰ জনক বুলি কোৱা হয় ? 'বৈদ্যশাস্ত্ৰ' শব্দটোৰ অৰ্থ কি ?

(c) Who was the medical consultant of Buddha?
What is his time?

বুদ্ধৰ চিকিৎসকজনৰ নাম কি আছিল? তেওঁৰ সময়টো কি
আছিল?

3. Write short notes on any two of the following :

5×2=10

তলত দিয়া যি কোনো দুটাৰ বিষয়ে চমু টোকা লিখাঁ :

মাধবঃ; ভাবমিশ্ৰঃ; হাৰ্জ্জধৰঃ।

4. Answer any one of the following :

10

তলত দিয়াসমূহৰ যি কোনো এটাৰ উত্তৰ লিখাঁ :

(a) Write a note on the history of Āyurveda in
the pre-Caraka period.

প্ৰাক-চৰককালৰ আয়ুৰ্বেদৰ ইতিহাস-সম্পৰ্কে এটি টোকা
প্ৰস্তুত কৰাঁ।

(b) Discuss the Dhanvantari school and
Punarvasu school of Āyurveda.

আয়ুৰ্বেদৰ ধন্বন্তৰি সম্প্ৰদায় আৰু পুনৰ্বসু সম্প্ৰদায়ৰ বিষয়ে
আলোচনা কৰাঁ।

(4)

UNIT—II

(Carakasamhitā—Sūtrasthānam)

(Marks : 20)

5. Write short notes on any two of the following :

5×2=10

তলত দিয়া যি কোনো দুটাৰ বিষয়ে চমু টোকা লিখাঁ :

চরকসंहिता; सूत्रस्थानम्; हेमन्ते अनुसरणीयाः नियमाः।

6. Answer any one of the following :

10

তলৰ যি কোনো এটাৰ উত্তৰ লিখাঁ :

(a) Write a note on the condition of nature and body in six seasons.

ছটা ঋতুত প্রকৃতি আৰু শৰীৰৰ অৱস্থা কেনেকুৱা হয় সেই বিষয়ে এটা টোকা প্রস্তুত কৰাঁ।

(b) Discuss the regimen to be followed during Grīṣma, Varṣā and Śarat seasons.

গ্রীষ্ম, বর্ষা আৰু শৰৎ ঋতুত লৱলগীয়া বিশেষ নিয়মবোৰ আলোচনা কৰাঁ।

24A/599

(Continued)

Hamen kalita

UNIT—III

(*Bhaisajyaratnāvalī*)

(Marks : 30)

7. Answer the following in brief :

1×6=6

তলত দিয়াবোৰৰ চমুকৈ উত্তৰ দিয়া :

(a) Which God is eulogised in the very First Verse of the *Bhaisajyaratnāvalī* ?

‘ভৈষজ্যৰত্নাৱলী’ৰ প্ৰথম শ্লোকত কোনগৰাকী দেৱতাৰ স্তুতি কৰা হৈছে ?

(b) ব্যাধয়ো _____ প্ৰীক্তা:।

(Fill in the blank)

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

(c) Who is the writer of the book, *Bhaisajyaratnāvalī* ?

‘ভৈষজ্যৰত্নাৱলী’ গ্ৰন্থখনৰ ৰচয়িতা কোন ?

(d) What is *Ārogya* according to the *Bhaisajyaratnāvalī* ?

‘ভৈষজ্যৰত্নাৱলী’ অনুসৰি আৰোগ্য কি ?

(e) What is the name of the First Chapter of the *Bhaisajyaratnāvalī*?

‘ভৈষজ্যৰত্নাৱলী’ গ্ৰন্থৰ প্ৰথম অধ্যায়টোৰ নাম কি ?

(f) In which Prakaraṇa of the *Bhaiṣajyaratnāvalī* are the qualities of a Vaidya discussed?

‘ভৈষজ্যবত্নাবলী’ৰ কোনটো প্ৰকৰণত বৈদ্যৰ বৈশিষ্ট্য আলোচিত হৈছে ?

8. Answer the following questions : 2×2=4

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) What is व्याधि? What do you mean by याप्य-व्याधि?

ব্যাধি কি ? যাপ্যব্যাধি বুলিলে কি বুজা ?

(b) Write the definition of Āyurveda as it is found in the *Bhaiṣajyaratnāvalī*.

‘ভৈষজ্যবত্নাবলী’ অনুসৰি আয়ুৰ্বেদৰ লক্ষণ কি ?

9. Answer any two of the following questions :

10×2=20

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো দুটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Discuss the sequence of the Avatāras of Āyurveda as it is reflected in the *Bhaiṣajyaratnāvalī*.

‘ভৈষজ্যবত্নাবলী’ গ্ৰন্থ অনুসৰি আয়ুৰ্বেদৰ অৱতাৰসকলৰ ক্ৰমটো আলোচনা কৰা।

(b) Write a note on the subject matter of the book, *Bhaiṣajyaratnāvalī*.

‘ভৈষজ্যৰত্নাৱলী’ গ্ৰন্থৰ বিষয়বস্তুৰ ওপৰত এটি টোকা প্ৰস্তুত কৰা।

(c) Discuss চিকিত্সা according to the *Bhaiṣajyaratnāvalī*.

‘ভৈষজ্যৰত্নাৱলী’ অনুসৰি চিকিৎসাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

(d) Explain the following two verses :

তলৰ শ্লোকদুটা ব্যাখ্যা কৰা :

(i) ধৰ্মাৰ্থকামমোক্ষাণামাৰোগ্যং মূলমুত্তমম্।
রোগাস্তস্যাপহৰ্তাৰঃ শ্ৰেয়সো জীৱিতস্য চ ॥

(ii) জাতমাত্ৰহিচিকিত্স্যস্তু নোপেক্ষ্যোঽল্পতয়া গদঃ।
বহিঃশাস্ত্ৰবিধৈস্তুল্যঃ স্বল্যোঽপি বিকরোত্যসৌ ॥

★ ★ ★